

Bölüm 9

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ: BARTIN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

İsmail KARATAŞ¹
Murat KUL²

GİRİŞ

Girişimcilik, çağımızın ekonomik ve sosyal açılardan en önemli güçlerinden biridir (Demirel & Tikici, 2004). Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreciyle önem kazanan girişimcilik, 1980’li yıllardan itibaren dünya çapında önemli bir kavram haline gelmiştir (Demirkaya & Aydın, 2010). Girişimciliğin 1980’lerden sonra bu denli popüler olmasının başlıca sebepleri; istihdam oluşturma, yeni işletmelerin kurulması, yeniliklerin çoğaltılması, ekonominin büyümesi ve toplumun refah seviyesinin yükselmesine yaptığı olumlu katkılar olarak sıralanabilmektedir (Kurt, Ağca & Erdoğan, 2006). Bu bağlamda girişimcilik, birey ve toplum için değer oluşturan, ekonomik fırsatlara cevap veren veya ekonomik fırsatlar oluşturan bireyler tarafından ortaya konulan ve getirdiği yeniliklerle ekonomik sistemde değişikliklere neden olan bir süreçtir (Muzyka, Koning & Churchill, 1995).

Girişimcilik kavramı ile yakından ilişkisi olduğu düşünülen spor endüstrisi kavramı, Pitts ve Stotlar (2002) tarafından spor turizmi, spor malları (üretim ve dağıtım), spor kıyafetleri, amatör spor katılımı, profesyonel spor, rekreasyonel spor, lise ve kolej sporları, açık hava sporları, spor pazarlama şirketleri gibi

* Bu çalışma, Murat Kul’un danışmanlığında tamamlanan, İsmail Karataş’a ait “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, ismailkrts34@gmail.com

² Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, muratkul@bayburt.edu.tr

spor işletmeleri, spor sponsorluk endüstrisi ve idari/hukuksal yapıları kapsayan büyük bir yapılanma olduğu ifade edilmektedir. Spor endüstrisinin spor tabanlı girişimcilik kavramı ile yakından ilişkili olduğu düşünüldüğünde: The Sports Journal'ın tanımına göre; bir spor tabanlı girişimci, örgütleyen, yöneten ve bu iş girişimi için riski kabul eden kişidir (Ratten, 2010). Ratten (2010) spor tabanlı girişimcilik teorisi geliştirmeyi amaçladığı çalışmasında tüketicilerin günden güne değişen istekleri ve girişimciliğin en önemli özelliklerinden biri olan yenilik yapma olgusu göz önünde bulundurulduğunda sporun girişimcilik açısından önemli bir sektör oluşturduğu belirtmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda spor endüstrisinin girişimciler için büyük fırsatlar sunmakta olduğu sonucu çıkarılabilmektedir.

Girişimcilik kavramı kişilik kavramı ile ilişkilendirildiğinde; kişilik, bir bireyi diğer bireylerden ayıran, onu eşsiz kılan, duygu, düşünce, davranış ve tutumlarının bütünüdür (Köknel, 1985). Davranış bilimleri açısından ele alındığında kişilik; bireyin zihinsel, bedensel ve ruhsal özelliklerinin kendi davranışlarına ve yaşam tarzına yansımadır (Wortman, 1998). Bu çerçevede bireyin tutarlı, belirgin ve zamanla değişmeyen özelliklerinin tümü kişilik olarak tanımlanmaktadır (Aytaç, 2001). Bu çerçevede girişimcilik, son yıllarda kendini göstermekte olan bir öğreti olarak tanımlanmasına rağmen tam olarak neyin girişimciliği meydana getirdiği konusunda anlaşmazlıklar bulunmaktadır (Hitt ve ark., 2011). Girişimciliğin tanımı; karmaşık, değerli ve değişken aynı zamanda farklı disiplinleri içinde barındırmaktadır (Landström, 2005). Multidisipliner anlamda iktisatçılar, işletmeciler ve davranış bilimciler girişimcilik kavramıyla yakından ilgilenmişler ve girişimcilik olgusunu farklı dönemlerde farklı ve çok yönlü bakış açılarıyla irdelemişlerdir (Hava & Erturgut, 2009).

Açıklamalar bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde girişimcilik bağlamında bazı bireyler başarılı olurken bazı bireylerin ise neden başarılı olamadığı durumlarda kişilik özelliklerinin önemli bir etken olduğu öngörülmektedir. Bu doğrultuda kişilik özelliklerinden hangilerinin girişimcilik üzerinde etkili olduğu tespit edilirse, özellikle ülkemizin ihtiyacı olan girişimcilerin yetiştirilmesinde yol gösterecek niteliğe sahip yeni bilgilere ulaşılabileceği düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla araştırma bulgularının ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amacıyla ger-

çekleşmiştir. Araştırmanın bu temel amacı doğrultusunda aşağıdaki soruya cevap aranmıştır.

Katılımcıların kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisi var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bireysel ve sosyal ilişkiler içerisinde olan insan davranışlarının tanımlanması ve incelenmesi oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu süreci biraz daha anlaşılabilir bir hale getirmenin bir yolu daha basit düzeyde bu ilişkileri belirleyerek anlamaya çalışmak olabilmektedir. Korelasyonel araştırmalar bu ilişkilerin belirlenebilmesini hedeflemektedir (Cohen & Manion, 1998). Bu bağlamda nicel olan bu çalışmada temel amaç göz önünde bulundurularak korelasyonel (ilişkisel) araştırma modeli kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın, çalışma (ulaşılabilir) evrenini 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 412 kadın ve 936 erkek toplam 1348 öğrenci oluşturmakta iken örneklemini ise bu evrenden tüm sınıflar gözetilerek basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 231 kadın ve 454 erkek toplam 685 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Cinsiyet ve Sınıf Değişkenlerine Göre Öğrenci Sayıları

Sınıf	Ulaşılabilir Evren		Örneklem	
	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı	Kadın Sayısı	Erkek Sayısı
1. Sınıf	121	309	74	148
2. Sınıf	117	232	60	113
3. Sınıf	90	207	51	104
4. Sınıf	84	188	46	89
Toplam	412 Kişi	936 Kişi	231 Kişi	454 Kişi
Genel Toplam	1348 Kişi		685 kişi	

Verilerin Toplanması

Araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanan ölçek formu örneklemdaki öğrencilere gönüllülük esası gözetilerek yüz yüze uygulanmıştır. Veri toplama

araçlarının uygulanması aşamasında katılımcılara araştırmanın amacıyla ilgili gerekli açıklamalar yapılmış olup ölçme aracı öğrencilere dağıtıldıktan sonra araştırmacı eşliğinde ölçek formunun doğru bir şekilde cevaplandırılmaları sağlanmıştır. Ölçek formu üç bölümden oluşmaktadır. Ölçek formunun: birinci bölümünde “Kişisel Bilgi Formu”; ikinci bölümünde John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş ve Sümer ve Sümer (2005) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI) ve üçüncü bölümünde ise Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” yer almaktadır.

Kişisel Bilgi Formu

“Kişisel Bilgi Formu”nda katılımcıların cinsiyet, yaş, bölüm vb. bilgilerinin edinilmesine yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI)

Beş Faktör Kişilik Ölçeği (The Big Five Inventory, BFI): Beş faktör kişilik ölçeği John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilmiş beş faktörün prototipik bileşenlerini ölçen kısa bir ölçme aracıdır. Sekiz ile on madde arasında değişen alt ölçekleri olmasına rağmen, hem iyi psikometrik özelliklere hem de alt ölçekleri iyi temsil eden maddelere sahiptir (John & Srivastava, 1999). Bu ölçek 44 maddeden oluşmakta ve beşli Likert tipindedir. Ayrıca bu ölçek dışa dönüklük, uyumluluk/yumuşak başlılık, öz disiplin/sorumluluk, nevroitiklik/duygusal dengesizlik ve deneyime açıklık/gelişime açıklık olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır (John & Srivastava, 1999). Birçok ülke kapsamında kişilerin kendini tanımlama profilleri ve örüntüleri konusunda yapılan araştırmanın (Schmitt ve ark., 2007) Türkiye’ye özgü ölçek çalışması, Sümer ve Sümer (2005) tarafından gerçekleştirilmiştir. Sümer, Lajunen ve Özkan (2005) tarafından Türkiye’deki uygulamada envanterin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach’s Alpha) 0,66 ile 0,77 arasında değişmektedir.

Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği

“Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu, Selçuk Üniversitesi Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bu amaçla, bu fakültelerdeki 474 öğrenci araştırma grubuna dahil edilmiştir. Ölçek, 36 madde ve bir boyuta sahip olup beşli Likert tipindedir. Ölçeğin geçerliği açılımlayıcı faktör analizi, güvenilir-

liği ise iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) ile araştırılmıştır. Sonuç olarak ölçeğin güvenilir ve geçerli bir lme aracı olduğu anlaşılmıştır (Yılmaz & Sn-bl, 2009).

Verilerin Analizi

Ölçek formu aracılığıyla elde edilen verilerin analizleri IBM SPSS 23.0 versiyonu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen ve programa aktarılan ölçek formundaki ham verilerin ilk olarak tanımlayıcı istatistikleri (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma vb.) hesaplanmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin normal dağılımları göz önünde bulundurularak Pearson korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri istatistiksel değerlendirmelerde kullanılmıştır. Ayrıca araştırmaya ilişkin bulguların yorumlanmasında anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	231	33,7
Erkek	454	66,3
Toplam	685	100,0

Tablo 2'de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu doğrultuda, rneklemi oluşturan toplam 685 katılımcının 231'i kadın iken 454' erkektir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcı sayısının kadın katılımcı sayısının yaklaşık 2 katı olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışma evrenindeki cinsiyet dağılımıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Bölüm Değişkenine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bölüm	n	%
Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği	167	24,4
Antrenörlük Eğitimi	196	28,6
Rekreasyon	224	32,7
Spor Yöneticiliği	98	14,3
Toplam	685	100,0

Tablo 3'te katılımcıların bölüm değişkenine göre frekans ve yüzde dağılımları görülmektedir. Bu doğrultuda örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının 167'sinin "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği", 196'sının "Antrenörlük Eğitimi", 224'ünün "Rekreasyon" ve 98'inin "Spor Yöneticiliği" bölümlerinde yer aldığı görülmektedir. Tabloya göre en yüksek katılımcı frekansına sahip olan bölüm "Rekreasyon" iken en düşük katılımcı frekansına sahip bölümün ise "Spor Yöneticiliği" olduğu görülmektedir. Bu durum Spor Yöneticiliği bölümünün yalnızca 1. ve 2. sınıflara sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

n		Ortalama	Medyan	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Geçerli Veri	Kayıp Veri					
685	0	21,425	21,000	1,8815	18,0	29,0

Tablo 4'te katılımcıların yaş değişkenine göre tanımlayıcı istatistik sonuçları görülmektedir. Bu doğrultuda, örnekleme oluşturan toplam 685 katılımcının yaşlarının ortalaması 21,425 ve standart sapması 1,8815 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. Girişimcilik ve Beş Faktör Kişilik Ölçeklerinin Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	Madde Sayıları	Cronbach's Alpha
Girişimcilik	36	,939
Dışa Dönüklük	8	,750
Uyumluluk	9	,625
Öz Disiplin	9	,758
Nevrotiklik	8	,620
Deneyime Açıklık	10	,724

Tablo 5 incelendiğinde, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) girişimcilik ölçeği için 0,939; Dışa Dönüklük alt boyutu için 0,750; Uyumluluk alt boyutu için 0,625; Öz Disiplin alt boyutu için 0,758; Nevrotiklik alt boyutu için 0,620 ve Deneyime Açıklık alt boyutu için 0,724 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda hesaplanan bu değerler ölçek boyutlarının güvenilir olduklarını göstermektedir.

Tablo 6. Girişimcilik ve Beş Faktör Kişilik Ölçeklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Boyutlar	Ortalama	Medyan	Varyans	Std. Sapma	Minimum	Maksimum
Girişimcilik	4,0481	4,0556	,234	,48369	2,50	5,00
Dışa Dönüklük	3,7560	3,7500	,419	,64754	2,00	5,00
Uyumluluk	3,9351	3,8889	,241	,49092	2,56	5,00
Öz Disiplin	3,7376	3,7778	,357	,59754	1,89	5,00
Nevrotiklik	3,0144	3,0000	,351	,59208	1,13	4,50
Deneyime Açıklık	3,9047	4,0000	,267	,51652	2,20	5,00

Tablo 6’da girişimcilik ve kişilik ölçeklerine ait tanımlayıcı istatistiklerin yer aldığı görülmektedir. Bu bağlamda, girişimcilik ölçeğinin ortalamasının 4,0481 ve standart sapmasının 0,48369 olduğu görülmektedir. Beş Faktör Kişilik Ölçeği’nin Dışa Dönüklük alt boyutunun ortalamasının 3,7560 ve standart sapmasının 0,64754; Uyumluluk alt boyutunun ortalamasının 3,9351 ve standart sapmasının 0,49092; Öz Disiplin alt boyutunun ortalamasının 3,7376 ve standart sapmasının 0,59754; Nevrotiklik alt boyutunun ortalamasının 3,0144 ve standart sapmasının 0,59208 ve Deneyime Açıklık alt boyutunun ortalamasının 3,9047 ve standart sapmasının 0,51652 olduğu görülmektedir.

Tablo 7’ye göre; katılımcıların “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” puan ortalamaları ile “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların “Girişimcilik” ile “Dışa Dönüklük” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,466$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Uyumluluk” puan ortalamaları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,229$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Öz Disiplin” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,396$; $p<0.05$); “Girişimcilik” ile “Nevrotiklik” puan ortalamaları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=-0,164$; $p<0.05$) ve “Girişimcilik” ile “Deneyime Açıklık” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=0,476$; $p<0.05$) olduğu görülmektedir. Korelasyon analizi sonucunda elde edilen katsayıların düzeyleri Büyüktürk (2016) göre ifade edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Girişimcilik Ölçeği Puan Ortalamaları ile Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Girişimcilik	Dışa Dönüklük	Uyumluluk	Öz Disiplin	Nevrotiklik	Deneyime Açıklık
Girişimcilik	r	1	,466*	,229*	,396*	-,164*	,476*
	p		,000	,000	,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Dışa Dönüklük	r	,466*	1	,131*	,292*	-,175*	,368*
	p	,000		,001	,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Uyumluluk	r	,229*	,131*	1	,335*	-,167*	,298*
	p	,000	,001		,000	,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Öz Disiplin	r	,396*	,292*	,335*	1	-,316*	,270*
	p	,000	,000	,000		,000	,000
	n	685	685	685	685	685	685
Nevrotiklik	r	-,164*	-,175*	-,167*	-,316*	1	-,028
	p	,000	,000	,000	,000		,461
	n	685	685	685	685	685	685
Deneyime Açıklık	r	,476*	,368*	,298*	,270*	-,028	1
	p	,000	,000	,000	,000	,461	
	n	685	685	685	685	685	685

*p<0,05

Tablo 8. Beş Faktör Kişilik Ölçeği Alt Boyutlarının Girişimcilik Üzerindeki Etkilerine İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Açıklayıcı Değişkenler	B	Std. Hata	Beta	t	p	İkili r	Kısmi r	Tolerans	VIF
Sabit	1,490	,193	---	7,737	,000	---	---	---	---
Dışa Dönüklük	,210	,025	,281	8,333	,000	,466	,305	,811	1,233
Uyumluluk	,023	,033	,024	,711	,477	,229	,027	,834	1,200
Öz Disiplin	,171	,028	,212	6,074	,000	,396	,227	,760	1,316
Nevrotiklik	-,029	,027	-,035	-1,092	,275	-,164	-,042	,877	1,140
Deneyime Açıklık	,288	,032	,307	8,933	,000	,476	,324	,781	1,280

Açıklanan Değişken: Girişimcilik

R=0,610; R2=0,372; F(5-679)= 80,559; p=0,000; Durbin-Watson (D.W.)

Statistic=1,903

Tablo 8'e göre, katılımcıların "Girişimcilik Puan Ortalamaları" üzerinde etkisi olduğu düşünülen, "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin", "Nevrotiklik" ve "Uyumluluk" alt boyutlarının "Girişimciliği" ne şekilde yordadığının ortaya koyulması amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda; "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin", "Nevrotiklik" ve "Uyumluluk" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" ile anlamlı bir ilişki ($R=0,610$; $R^2=0,372$) sergilemişlerdir ($F_{(5-679)} = 80,559$; $p<0,05$). "Deneyime Açıklık", "Dışa Dönüklük", "Öz Disiplin", "Nevrotiklik" ve "Uyumluluk" değişkenleri birlikte "Girişimcilik" puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık %37'sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin "Girişimcilik" üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; "Deneyime Açıklık" ($\beta=0,307$), "Dışa Dönüklük" ($\beta=0,281$), "Öz Disiplin" ($\beta=0,212$), "Nevrotiklik" ($\beta=-0,035$) ve "Uyumluluk" ($\beta=0,024$) olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayılarının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece "Deneyime Açıklık" ($t=8,933$; $p<0,05$), "Dışa Dönüklük" ($t=8,333$; $p<0,05$) ve "Öz Disiplin" ($t=6,074$; $p<0,05$) değişkenlerinin "Girişimcilik" üzerinde anlamlı yordayıcı oldukları görülmekte iken "Nevrotiklik" ($t=-1,092$; $p>0,05$) ve "Uyumluluk" ($t=0,711$; $p>0,05$) alt boyutlarının ise "Girişimcilik" üzerinde anlamlı yordayıcı olmadıkları sonucu çıkarılmaktadır. Yordayıcı değişkenler ile "Girişimcilik" arasındaki ilişkiler incelendiğinde; "Deneyime Açıklık" ile ($r=0,476$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,324$)], "Dışa Dönüklük" ile ($r=0,466$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,305$)], "Öz Disiplin" ile ($r=0,396$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,227$)], "Nevrotiklik" ile ($r=-0,164$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=-0,042$)] ve "Uyumluluk" ile ($r=0,229$) [diğer yordayıcı değişkenlerin etkisi kontrol edildiğinde ($r=0,027$)] düzeyinde korelasyon gözlenmektedir.

Regresyon analizi sonuçlarına göre "Girişimciliği" yordayan regresyon denklemi:

$$\text{Girişimcilik} = 1,490 + (0,288 \times \text{Deneyime Açıklık}) + (0,210 \times \text{Dışa Dönüklük}) \\ + (0,171 \times \text{Öz Disiplin}) + (-0,029 \times \text{Nevrotiklik}) + (0,023 \times \text{Uyumluluk})$$

olarak ifade edilebilmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada 2017-2018 Akademik Yılı Güz Dönemi Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda amaç ile uyumlu ölçek formu hazırlanmış ve bu ölçek formundan elde edilen ham veriler çeşitli istatistiksel analiz teknikleri kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür. Çalışmanın bu bölümünde, araştırma kapsamındaki bulgulara dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve ayrıca bu sonuçlara ilişkin tartışma ve öneriler yer almaktadır.

Katılımcıların “Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği” puan ortalamaları ile “Beş Faktör Kişilik Ölçeği” alt boyutları puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların “Girişimcilik” ile “Dışa Dönüklük” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Uyumluluk” puan ortalamaları arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Öz Disiplin” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki; “Girişimcilik” ile “Nevrotiklik” puan ortalamaları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ve “Girişimcilik” ile “Deneyime Açıklık” puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Korelasyon analizi sonucunda elde edilen katsayıların düzeyleri Büyüköztürk’e (2016) göre ifade edilmiştir. Bu bulgular değerlendirildiğinde; her bir kişilik alt boyutu ayrı ayrı düşünülerek katılımcıların dışa dönüklük, uyumluluk, öz disiplin ve/veya deneyime açıklık kişilik puan ortalamaları yükseldikçe girişimcilik eğilimlerinin de yükseldiği sonucu çıkarılabilmektedir. Fakat katılımcıların nevroitiklik alt boyutu puan ortalamaları artıkça girişimcilik puan ortalamalarının ise azaldığı sonucu çıkarılabilmektedir. Bu durum anlamsal bağlamda ele alındığında ulaşılan sonuçların tutarlı olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların “Girişimcilik Puan Ortalamaları” üzerinde etkisi olduğu düşünülen “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” ile anlamlı bir ilişki sergilemişlerdir. “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” değişkenleri birlikte “Girişimcilik” puan ortalamalarındaki değişimin yaklaşık %37’sini açıklamaktadır. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına göre, yordayıcı değişkenlerin “Girişimcilik” üzerindeki görece önemlerinin sırasıyla; “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük”, “Öz Disiplin”, “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” olduğu görülmektedir. Yordayıcı değişkenlerin regresyon katsayı-

larının anlamlılık testleri göz önüne alındığında; yordayıcı değişkenlerde sadece “Deneyime Açıklık”, “Dışa Dönüklük” ve “Öz Disiplin” değişkenlerinin “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı oldukları görülmekte iken “Nevrotiklik” ve “Uyumluluk” alt boyutlarının ise “Girişimcilik” üzerinde anlamlı yordayıcı olmadıkları sonucu çıkarılmaktadır.

Sonuç olarak beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkileri var olduğu şekliyle betimlenmiştir. Bu bağlamda çalışmanın evreni ve örneklemini göz önünde bulundurularak girişimcilik eğitimi planlanırken bireylerin araştırmada kullanılan kişilik özelliklerine göre risk eliminasyonu yapılabilir. Bununla birlikte çalışma ile ilgili konularda yapılacak incelemelerde derinlemesine bilgi edinilmesini sağlayacak nitel veya karma (nitel + nicel) araştırmalar yürütülebilir. Daha geniş ölçekli evren ve örneklem üzerinde çalışılabilir. Yaş ve meslek grubu farklı olan kişiler üzerinde benzer araştırmalar yapılarak sonuçlar çeşitlendirilebilir. Araştırma konusu ile ilgili geçerli ve güvenilir başka ölçme araçlarıyla sonuçlar çeşitlendirilebilir. Bu çerçevede literatüre katkı sağlayabilecek farklı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKLAR

- Aytaç, S. (2001). Örgütsel davranış açısından kişiliğin önemi. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1).
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cohen, L., & Manion, L. (1998). *Research Methods in Educations*. Fourth edition. London: Routledge.
- Demirel, E. T., & Tikici, M. (2004). Kültürün girişimciliğe etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 49-58.
- Demirkaya, H., & Aydın, A. (2010). Girişimcilik ve girişimci kişilik geliştirmekte olan ülkelerde işsizliğin alternatif çözümü olabilir mi?. 8. *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi* (9-13 Haziran 2010), 437-444.
- Hava, H. T., & Erturgut, R. (2009). Girişimci ruhunun geliştirilmesi ve öğrenilmiş çaresizlik olgusu. *EconAnadolu 2009: Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi*, 17-19 Haziran 2009, Eskişehir.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., Sirmon, D. G., & Trahms, C. A. (2011). Strategic entrepreneurship: Creating value for individuals, organizations, and society. *Academy of Management Perspectives*, 25(2), 57-75.
- John, O. P., & Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement and Theoretical Perspectives. In L. A. Pervin and O. P. John (Eds). *Handbook of Personality: Theory and Research*, (pp.102-138). New York: Guilford.
- John, O. P., Donahue, E. M., & Kentle, R. L. (1991). *The Big Five Inventory-Versions 4a and 54*. Berkeley, CA: University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.

- Köknel, Ö. (1985). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kurt, M., Ağca, V., & Erdoğan, S. (2006). Afyonkarahisar ili girişimcilik performansının coğrafi bilgi sistemleri ile analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2), 97-114.
- Landström, H. (2005). *Pioners in Entrepreneurship and Small Business Research*. New York Springer.
- Muzyka, D., Koning, A., & Churchill, N. (1995). On Organization and adaptation: Building the entrepreneurial corporation. *European Management Journal*, 13(4), 352-365.
- Pitts, B. G., & Stotlar, D. K. (2002). *Fundamentals of Sport Marketing* (2nd edition). Morgantown: Fitness Information Technology.
- Ratten, V. (2010). Developing a theory of sport-based entrepreneurship. *Journal of Management & Organization*, 16(4), 557-565.
- Schmitt, D. P., Allik, J., McCrae, R. R., & Benet-Martinez, V. (2007). *Journal of cross-cultural psychology*, 38(2), 173-212.
- Sümer, N., & Sümer, H. C. (2005). *Beş faktör kişilik özellikleri ölçeği* (Yayınlanmamış çalışma).
- Sümer, N., Lajunen, T., & Özkan, T. (2005). Big Five Personality Traits as the Distal Predictors of Road Accident Involvement. G. Underwood, (Ed.), In: *Traffic and Transport Psychology*. Elsevier Ltd.
- Wortman, C. (1998). *Psychology*. New York: Alfred Knoph Inc.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.